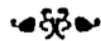

קונטרס
ליקוטים להמראי מקומות
ללקוטי שיחות

ברכה

ד (ר)

יוצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראץ עוועניו • ברוקלין, ניו יארק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושלוש לבריאה

שמונים שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

אוצר תשובה

אוצר תשובה

ליקוט מהספרים שצויין להם בהמ"מ דליקוט ברכה

הערה 3: ראה אדר"נ פי"ב, ד.¹

1) מפני מה בכו ישראל את אהרן שלשים יום אנשים ונשים מפני שדן אהרן דין אמת לאמיתו מניין לא אמר לאיש שסרחת ולא לאשה שסרחת לכך נאמר ויבכו אותו כל בית ישראל. אבל משה שמוכיחן בדברים קשים נאמר ויבכו בני ישראל את משה. ועוד כמה אלפים היו בישראל שנקראו שמם אהרן שאלמלא אהרן לא בא זה לעולם שהיה משים שלום בין איש לאשון ומזדווגין זה עם זה והיו קורין שם הילוד על שמו. וי"א לכך נאמר ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל שכל מי שרואה משה רבינו שיושב ובוכה מי לא יבכה. (ויש אומרים) מי שרואה אלעזר ופינחס שהם שני כהנים גדולים שעומדים ובוכים מי לא יבכה.

הערה 4: ... וראה אוה"ח עה"פ.¹

1) ויבכו בני ישראל. ובאהרן אמר כל בית ישראל רבותינו ז"ל נחנו טעם לפי שהיה אוהב שלום וכו' וראב"ע כתב שבכו כל בית ישראל לכבוד משה שהיה חי ואין להאמין לפירושו שאין להטיל מום במעשה הטוב שעשו ישראל שעשאוהו בשביל משה שהי' חי ולמשה עצמו כשמת העלימו מהתם בהספדו ואולי יש לתח טעם כי אהרן לא ידעו במיתתו קודם שמת וראו פחאוס שמת ודבר כזה יעורר כל לב לפתוח מקור דמעה עינו משא"כ משה שכבר ידעו מיתתו ובכל דבריו ותוכחותיו אשר עשה הי' או' להם כי אנכי מח אינני עובר וגו' ולזה לא הוחס הספדו כאהרן עוד אפשר כי מיתת אהרן הרגשתה ביותר לפי שתכף נסתלקו ענני כבוד והוסר מסוכת' וזה סיבב ביאת הכנעני וגו' ולזה נחעוררו יחד כל ישראל לבכות משא"כ במיתת משה הגם שניטלו עננים וכו' לא העירו על זה גם נטרדו בשמחת ביאת הארץ הטובה עוד אפשר שבמיתת משה תכף ראו דבר חדש ששרח' שכינה על יהושע ולקחו נחמה משל למי שנאבדה לו מרגליות מצא אחרת במקומה לו יהיה שאינה דומה אעפ"כ יחנחם בה ולזה לא בכו כולן והוא מה שסמך למאמר ויבכו ויהושע בן נון וגו' משא"כ במיתת אהרן אבדו מרגליות ולא מצאו במה יחנחמו והגם שנתמנה אלעזר תחתיו לכ"ג אעפ"כ לא בוכי' על חסרון כהונה גדולה אלא על חסרון תועליות שמעצמו שלא היה להם תמורתו.

הערה 7: ... וראה גם תיב"ע¹ ופרש"י חוקת שם.²

1) אוף הינון בכון ית אהרן חלתיך יומין גובריא ונשיא דישראל.

2) כל בית ישראל. האנשים והנשים לפי שהיה אהרן רודף שלום ומטיל אהבה בין בעלי מריבה ובין איש לאשתו.

הערה 14: ... וראה גו"א חוקת שם.¹

1) האנשים וכו'. דאל"כ למה נאמר כאן כל בית ישראל ובמטה לא נאמר אלא כל ישראל וא"ת סוף סוף הי' משה ג"כ מפרנס כל ישראל וגם הנשים הי' מפרנס ולמה לא היו בוכים גם כן הנשים יש לומר דודאי משה הטיב הוא לאנשים ולנשים אבל הטובה אחת ולא היה רק ענין אחד בלב אהרן אשר רדף שלום בין איש לאשתו עשה שני דברים מתחלפים לדבר עם האיש

ענין מיוחד ועם האשה ענין מיוחד עד שהיה עושה שלום ביניהם כי מי שהוא רוצה לעשות שלום בין שנים צריך לדבר ביניהם בענינים מתחלפים וכן בין איש לחבירו ומפני זה היו בוכים האנשים בכיה מיוחדת והנשים ג"כ בכיה מיוחדת אבל במשה אע"ג שודאי היו בוכים האנשים והנשים מפני שטובה אחת לשניהם לאיש ולאשה בכיה אחת ג"כ היה.

הערה 18: ... וראה מאמרי אדה"ז הקצרים ע' תיד.¹

(1) והנה מדת אהרן שהי' רודף שלום בין איש לאשתו ובין איש לאחיו והי' מקדים לפתחו של א' מהם ואמר לו ראיתי את חבירך מצטער על שצערך ומחחרט וכן אמר לפני חבירו עד שהי' עושה שלום ביניהם, אמנם מדת הקב"ה לא כמות בו"ד שזהו השלום שהי' עושה אהרן הוא ע"י השקר, אבל הקב"ה עושה שלום במרומיו והוא שמיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש ואין מכבים זא"ז והוא מפני שכ"א בטל נגדו ית' ואינו רואה את חבירו.

הערה 19: ... וראה אנציקלופדי' חלמודית ע' הכאת שלום ס"ג, וש"נ.¹

(1) בשינוי מהאמת. כל השקרים אסורים, ומוחר לשקר בשביל להטיל שלום בין אדם לחברו. וכן אמרו: מותר לו לאדם לשנות בדבר השלום, שנאמר: אביך צוה ללכת לאמר כה תאמרו ליוסף אנא שא נא וגו', ולא מצינו שצוה, ר' נחן אומר מצוה, שנאמר: ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול והרגני, ונאמר אחר זה: ויאמר ה' עגלת בקר חקח בידך ואמרת לזבח לה' באתי, הרי שהקב"ה צוה לו לשנות. ומצינו שדיברה תורה לשון בדאי כדי להטיל שלום בין אברהם לשרה, שנאמר: וחחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היחה לי ערנה ואדני זקן, ולאברהם אינו אומר כן, אלא: למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנס אלד ואני זקנתי, ואדני זקן לא כתוב כאן אלא ואני זקנתי. ודיברו הכתובים דברי בדאי כדי להטיל שלום בין יוסף לאחיו, שנאמר: ויצו אל יוסף וגו', ולא מצינו שצוה כלום. וכן מצינו שדיברו הנביאים לשון בדאי כדי להטיל שלום בין מנחם לאשתו, שמתחילה כתוב הנה נא את עקרה וגו' והריח, ולבסוף כתוב: הנך הרה, ולא הוזכר שם עקרה.

הערה 20: ... וראה סנהדרין קיא, א.¹

(1) וימהר משה ויקוד ארצה וישתחו. מה ראה משה ר' חנינא בן גמלא אמר ארץ אפים ראה ורבנן אמרי אמת ראה. הערה 21: ראה בכ"ז בנין יהושע לארר"נ שם.¹ ... משכיל לדוד פרשחנו עה"פ.²

(1) אהרן דין אמת לאמיתו. בילקוט פרשת חקת הגירסא ויבכו א' את אהרן כב"י. למשה לא בכו אלא אנשים מפני שהוציא הדין לאמתו ומשה היה מוחיכן בדברים ואהרן לא אמר מימיו לאיש סרחת וכו' נמצא לפ"ז הוציא הדין לאמתו קאי אעשה... והטעם שתפס משה הדין עיקר ואהרן השלום דאיחא בתנחומא הובא בילקוט (תהלים פ"ה) חסד ואמת נפגשו וגו' חסד זה אהרן שנאמר וללוי אמר תומיך ואריך לאיש חסידך (דברים לג) ואמת זה משה שנאמר בכל ביחי נאמן הוא (במדבר יב)

צדק זה משה שנאמר צדקת ה' עשה וגו' ושלום זה אהרן שנאמר בשלום ובמישור וגו' נמצא היה אהרן מדת שלום ומשה מדת אמת ואיתא במ"ר בראשית פ"ח על פסוק נעשה אדם חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו. חסד אמר יברא שהוא גומל חסדים. ואמת אמר אל יברא שכולו שקרים צדק אמר יברא שהוא עושה צדקות שלום אמר אל יברא דכוליה קטטה מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכו לארץ הה"ד וחשלך אמת ארצה (דניאל ח) אמרו מה"ש לפני הקב"ה רבון העולם מה אחה מבזה חכמים אלטיכסיים (פי' כמ"כ אנטיכסיים) חותם שחותמו של הקב"ה אמת תעלה אמת מן הארץ הה"ד אמת מארץ תצמח (תהלים פ"ה) ע"כ המדרש וכתב הידי משה וא"ח למה לא השליך שלום לארץ וחירץ ג' חירוצים וחד מהם דכיון שהשליך אמת יהיה מותר לשנות מפני דרכי שלום ונוסף כח לשלום ובזה יפה כחה ולא קיטרגה ודו"ק עכ"ל. נמצא לפ"ז אהרן שהיה מדת שלום וניחן כח לשלום לשנות מפני המחלוקת לכן היה רודף שלום והיה משנה בזה כמה דברים בין אדם לחבירו שהותר מדתו לכך לאפוקי משה שהיה מדת אמת ואין לשנות בו ע"כ אתו במדתי.

(2) והיו ישראל אוהבין יותר אהרן ממה, לפי שהיה משה אומר יקוב הדין את ההר, אבל אהרן היה משים שלום בין איש לחבירו ובין איש לאשתו, ואם היה שומע על אדם בעולם שרוצה לילך לדבר עבירה בלילה, היה יוצא בדרך, וכשהיה מוצאו אומר לו בני מפני מה אתה מהלך בדרך שמא יחשדוך בני אדם בדברים רעים, ואחרי בני איש טוב וממשפחה מיוחדת וטוב אתה, ומזהירו ומשיבו מדרך רעה, והיו כל ישראל אוהבים את אהרן אנשים ונשים, ולכן אמרו רבותינו ז"ל הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, ועל כך ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל, אנשים ונשים, ובמשה כתיב ויבכו בני ישראל את משה בערבות מואב שלשים יום, האנשים לבד.

(3) בני ישראל הזכרי' אבל באהרן וכו' משה לא הוה מצי למעבד הכי לפי שהיה דין והי' מוכרח לעשות דין גמור ועוד כדי שחא אימחו עליהם להדריכם בדרך ישרה.

הערה 22: ... וראה חסדי עולם (מרגליות) לס' חסידים

ס' תחרסא.¹ ולהעיר משו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו ס"ב.²

(1) וכך דייקו ותנו ביבמות ס"ה ב שמואל לו לאדם לשנות מפני השלום והביאו ראיה משרה אמנו שחשבה אחרי בלוחי היתה לי עדנה ואדוני זקן שהמניעה להריון היא ממנה וממנו. והשי"ת לא הזכיר אחרי כן אך אשר אמרה ואני זקנתי שזהו אחרי בלוחי כו' ולא הזכיר אשר חשבה ואדוני זקן הרי שזהו אך שינוי אבל אמת לאמתו, וכן מאשר אמרו שבטי יה אביך צוה וגו' שבאמת רמז על זה יעקב אבינו בחפצו ללמד עליהם סגוריא לפני יוסף ואמר וישטמוהו בעל חצים גו' מידי אביר יעקב וגו', וגם הם אמרו שא נא פשע עבדי אלהי אביך היינו שהמה אך עבדים ביד מסבב הסיבות, וע' רש"י יבמות שם ס"ג סע"א ד"ה טעמא מלפך את לא תעבד הכי, וכן דייקו בכתובות ע"ז ב באמרם דכי היכי דלא ליחזק סיבותא לנפשיה מותר לשנות, ואשר אמרה רחל אמנו כי דרך נשים לי יחכן כי באמת כך היה אותה שעה, ויתכן שרמזה על טומאת התרפים שעבודה זרה מטמא כנדה שבת פ"ב א [כמדומה שכ"כ השל"ה], ובגי' כ'.

סע"א מעשה בהלל הזקן שהביאו עולתו לעזרה לסמוך עליה ביו"ט
חברו עליו חלמידי שמאי הזקן כו' א"ל נקבה היא ולזבחי
שלמים הבאחיה כו' וברש"י מרוב ענוותנותו של הלל היה משנה
מפני השלום, יחכן שזהו שהודגש באמרם "שהביאו" לא שהביא
עולתו בעצמו ובכן יחכן שצוה באמת להביא גם שלמים [ויעוין
בס' אבות הראש לאבדר"נ פ"ו ח"א קכ"ז ע"א].

(2) ויזהר לישא וליחן באמונה שלא יחליף באמונה שלא
יחליף את דבורו שנאמר והין צדק יהיה לך שיהיה הן שלך צדק
ולאו שלך צדק כלומר כשאתה מדבר הן או לאו קיים דבורין
והצדק אותם... וכל המחליף את דבורו כאילו עובד כומ"ז ואפי'
מחשבה שנגמר בלבנו טוב לקיימה כל מי שיש בידו יראת שמים
שנא' ודובר אמת בלבבו בד"א בדבר שבינו לחבירו אבל (אם)
דברי עצמו מצרכיו אם אין בהן סמך מצוה א"צ לקיימן ואפי'
מפני השלום לא יבטיח שקר לחבירו ולא אמרו מותר לשנות מפני
השלום אלא בסיפור דברים שכבר עברו ולא בדבר שלהבא.

הערה 23: להעיר ממשנ"ח (לקו"ש חי"ז ע' 113 ואילך).¹

וראה ס' הערכים חב"ד ע' אהרן ע' מט ואילך,² שם ע' אהרן
- ביחס למשה ע' קסג ואילך. וש"נ).³

(1) וי"ל דעם ביאור (בפנימיות הענינים):

דער חילוק צווישן משה מיט אהרן ען איז, ווי עס שטייט
אין מדרש, "חסד זה אהרן... ואמת זה משה". פון די
אונטערשיידן צווישן אמת און חסד: דער ענין פון אמת איז אז
עס זיינען אין אים ניטא קיין שינויים - אין יעדן זמן און
אין יעדען מקום שטייט ער בשווה, אין דער זעלבער מדרג
און אין דעם זעלבן מעמד ומצב. חסד אבער, וואס ענינו איז
מאכן גוט צו אנדערע מוז מען זיך דאך רעכענען מיט דעם
צושטאנד און דרכים פון יעדערען פון די באזונדערע מקבלים
וואס אינם שווייט זל"ז. נאכמער - בא יעדער עשיית חסד צו
א צווייטען איז דא א שינוי וחילוק אין דער השפעה ווי
זי איז באם משפיע און ווי זי ווערט נמשך צו א צווייטען,
וע"ר מרז"ל השפעת עליהם (רוב) טובה אינן יכולין לעמוד.

און דעריבער איז נסית סכרת משה, מדת האמת, אז בכל
ענין וואס עס איז דא א ספק-פסקנען אז עס איז ניטא קיין
שינוי פון איין זמן און מעמד ומצב ביז א צווייטען. דעריבער
בנידון דידן-האט ער געהאלטען אז ס'איז ניטא קיין חילוק
פון קדשי דורות און קדשי שעה: די זעלבע קדושה וואס איז
דא "בשעה" (זו), אין דעם זעלבען אופן דארף זיין די קדושה
ל"דורות".

מצד בחי' חסד אבער, מדריגת אהרן, וואס זיין ענין איז
געווען "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן
לחורה", ער האט זיך איבערגעגעבען צו אידן ביז צו אזעלכע
וואס זיינען אין סוג פון "בריות" און זיי משפיע געווען
יעדן לויט זיין דרגא ומצב-דערפאר האט ער געזען אז ס'איז
דא א חילוק צווישען "קדשי שעה" און "קדשי דורות": מצד
המקבלים, די וואס דארפן אנקומען צום (חסד, צום) קרבן
וקדשים קען מען ניט מאנען אז די קדושה זאל זיין אין דעם

זעלבן אופן וחוקף אין אלע שינויי דרגות און זמנים.

(2) מכיון שענינו של אהרן (שושדמ"ט) הוא להעלות את כנס"י מלמטלמ"ע, הרי עבודת ההעלאה שלו היא לפי אופן המצב והמדריגה דכנס"י. ומכיון שמצד המצב דכנס"י (כמו שהם למטה, בעוה"ז) ישנם שינויים, הרי גם עבודתו של אהרן היא לפי שינויים אלו:

משא"כ משה (שושדמ"ל), להיות שענינו הוא להמשיך אלקות בכנס"י מלמעלמ"ט, הרי מכיון שמצד "למעלה" לא ישנם שינויים לכן גם בעבודתו של משה אין שינויים - כי המשיך בבנ"י אח הענינים שלמעלה כמו שהם.

[שזהו גם השייכות דמשה לחורה, חורח אמת - כי החורה, גם כמו שירדה למטה, נשארת היא כמו שהיא למעלה. ולכן שייכת למשה, כי ענינו של משה שושדמ"ל הוא - להמשיך הענינים שלמעלה כמו שהם].

ולכן מדת האמת שייך למשה דוקא, כי ענין האמת הוא שאינו משחנה, כנ"ל.

(3) אם יש "שינויים" בכנס"י:

מצד אהרן שייך ענין ה"שינויים" בכנס"י. ומצד משה לא שייך ענין השינויים. כי ענין השינויים שייך מצד (העלאת) ה"מטה" דוקא ולא מצד (המשכת) ה"מעלה".

ובזה - שני ענינים (בכללות):

א) חילוק בין משה לאהרן בהשקפתם על ישראל. שאהרן, להיותו "שושבינא דמטרוניתא" (המעלה אח ה"מטה"), הביט על ישראל כמו שהם מצד מצבם הם - מצב (ודרגא) של נבראים, ולכן סבר שישנו שינוי בעבודתם. משא"כ משה, להיותו "שושבינא דמלכא" (שממשיך בהם אלקות מלמעלה), הביט עליהם כמו שהם מצד "למעלה", ולכן כבר שלא ישנו שינוי בעבודתם.

וחילוק זה התבטא בזה שאהרן דוקא עשה החילוק בין "קדשי שעה" - כמבואר בערך אהרן סעיף ה סק"ב ביאור הג'.

ב) חילוק בין משה לאהרן בפעולתם בישראל. שבפעולתו של אהרן בישראל - גם לאחר שפועל בהם ענין ההעלאה למעלה, ישנו חילוק בין זמן אחד להשני.

... ובפעולתו של משה בישראל לא ישנם שינויים. והיינו דעי"ז שמשה ממשיך בהם אלקות מלמעלה, הוא פועל שגם בישראל (כמו שהם נמצאים למטה) לא יהיו שינויים.

הערה 24: ... ולהעיר ממשנ"ח (לקו"ש חט"ז ע' 43

ואילך) די"ל בפירוש מחז"ל זה, דמה ש"חסד אמר יברא" הוא מצד "אמיחת המצאו" שלמעלה ממדת האמת. ע"ש.¹

(1) און ווי ער איז מסביר, אז "עולם בחדש שאינו של אמת יבנה", ד"אמת אמר אל יברא שכולו מלא שקרים":

וי"ל אז ס'איז ניט דער פשט, ווי עס זעט אויס בהשקפה ראשונה, אז "חסד אמר (אז) יברא" א זאך וואס איז שקר - דאדרבה: "כל הנמצאים (ד.ה. נבראים ווי זיי זיינען נמצא

למטה) .. לא נמצאו אלא מאמחת המצאו:

נאר דער ביאור איז: דאס וואס "אמת אמר אל יברא" איז דאס נאר מצד מדת האמת, דער אמת פון אלקות דסדר השתלשלות, וואס איז מיט א מדה, א מדידה והגבלה. דער אמת דערגרייכט נאר דארט וואו מען דערקענט זיין (הוי) אמת: און וויבאלד אז עוה"ז איז אן עלמא דשיקרא, וואו ס'איז ניט ניכר דער "אמת ה'", איז "אמת אמר אל יברא".

אבער דער אמת פון עצמותו ית' האט ניט קיין הגבלה. דער אמת איז ניט באגענעצט אז מ'ז מוז דערקענען אמיחתו ית'. ווייל אויך אין אן ארט פון העלם והסתר, ביז אזא הסתר וואס זעט אויס ווי א שקר (און מצד סדר השתלשלות האט זיין מציאות אן ארט נאר מצד מדת החסד) - איז באמיחית ובפנימיות, איז זיין גאנצע פאראנענקייט - "לא נמצאו אלא מ)אמחת המצאו", דער אמת פון עצמות.

הערה 25: להעיר ממשנ"ת (לקו"ש ח"ו ע' 38 ואילך)...

ע"ש.¹

1) אין די רשימות פון כ"ק אדמו"ר הצ"צ אויפן פסוק וארא גו', איז מבואר, אז משה רבינו איז בחי' "חכמה" און די אבות זיינען בחי' "מדות". און היות אז שורש פון מדות איז העכער פון חכמה, דערפאר איז דוקא ביי די אבות געווען דער ענין פון "לא הרהרו כו'" - ווייל ביי זיי האט מאיר געווען די "בחי' שלמעלה מהשכל והדעת".

עס פאדערט זיך נאך אבער ביאור:

אפילו אויב מען זאל אננעמען אז די העכערקייט פון משה'ן איז געווען נאר אין דעם ענין פון חכמה און השגה (און נבואה), אבער אין דעם ענין פון ביטול (וואס איז פארבונדן מיט למעלה מהשכל) זיינען די אבות געווען העכער פון אים - קען מען פארט בשום אופן ניט זאגן, אז עס האט משה'ן עפעס געפעלט ח"ו אין דער שלימות פון ביטול וכו', און אז דערפאר האט ער מהרהר געווען...

איז דער ביאור אין דעם:

דאס וואס דער אויבערשטער האט אויסגעקליבן משה רבינו, אז דוקא ער זאל זיין דער גואל פון די אידן, איז דאך דאס גופא דער באווייז אז אט די שליחות איז באזונדערס פארבונדן מיט ענינו של משה - די מדריגה פון חכמה. ד.ה. ס'איז געווען דעם אויבערשטן'ס רצון, אז די גאולה זאל דורכגעפירט ווערן לויטן סדר פון חכמה ושכל דקדושה. און דערפאר האט ער בוחר געווען אין משה רבינו, בחינת חכמה.

דעריבער, איז הן אמת אז משה רבינו איז געווען אויך אין דעם ענין פון ביטול שלמעלה מהשכל אויף א גאר הויכער מדריגה, האט זיך אבער דא געפאדערט - מצד דער שליחות גופא (אויסצולייזן די אידן דורך בחינת משה, חכמה) - צו פארשטיין מיט שכל דקדושה די פרטים און דרכים וואס אין דער שליחות. און דערפאר האט משה רבינו - חכמה דקדושה - געפרעגט: "למה הרעתה גו' למה זה שלחתני" - ווי האלט עס אויס לויט בחי' החכמה?

און הגם אז לויט דעם קומט אויס, אז די שאלה פון משה רבינו למה העתה גו' איז (נוסף דערצו וואס ס'איז קיין חסרון ניט געווען ח"ו, איז נאך אדרבה, ח' איז) געווען א חלק פון מילוי חפידו ושליתותו.

הערה 28: ראה לדוגמא: סוכה כח, א. ¹ ר"ה לא, סע"כ. ²

ספרי ס"פ ברכה. ³

(1) אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי מימיו לא שח שיחת חולין ולא הלך ד' אמות בלא חורה ובלא חפילין ולא קדמו אדם בבית המדרש ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא הרהר כמבואות המטונפות ולא הניח אדם בבית המדרש ויצא ולא מצאו אדם יושב ודומם אלא יושב ושונה ולא פתח אדם דלת לתלמידיו אלא הוא בעצמו ולא אמר דבר שלא שמע מפי רבו מעולם ולא אמר הגיע עת לעמוד בבית המדרש חוץ מערבי פסחים וערבי יום הכפורים.

(2) וזתניא כל שנותיו של רבן יוחנן בן זכאי מאה ועשרים שנה ארבעים שנה עסק בפרקמטיא ארבעים שנה למד ארבעים שנה לימד וזתניא ורבעים שנה קודם שנחרב הבית לא היה לשון של זהורית מלבין אלא מאדים וזתן משחרב הבית התקין רבן יוחנן בן זכאי ואידך אותם ארבעים שנה דלמד תלמיד יושב לפני רבו הוה ואמר מלחא ואסתבר טעמיא וקבעיה רביה בשמיה.

(3) רבן יוחנן בן זכאי עסק בפרקמטיא מ' שנה ושימש חכמים מ' שנה ופירנס ישראל מ' שנה.

הערה 29: ... וראה לקו"ח מסעי צ, ב. ¹ סה"מ תקסח ע'

שסג. ² ד"ה על חצר לאדהאמ"צ ע' 73 (וש"נ). ³

(1) ובזה יובן הענין מ"ש רבי יוחנן בן זכאי ואיני יודע באיזה דרך מוליכין אי"י. דלכאורה חמוה איך עלתה על דעתו שום ספק שיוליכוהו ח"ו לגיהנם מאחר שכל ימיו היה בתורה ועבודה. אך מפני שהאוי"ר שלו היה בבחי' התכללות בהמוחין דאימא מגודל התקשרותו בהשגה והחבוננות ושם המדות בלתי מורגשים כלל. לכן לא היה יודע ריב"ז אם נחפעל באוי"ר מאחר שלא הרגישם כלל וע"כ אמר איני יודע באיזה כו'... כי מדותיו היו מכוסים ונעלמים בשכל וכמו מי שהוא בעומק השכל והעיון אינו מרגיש בשום מדה אף שהמדה ודאי כלולה בהשגה כו'.

(2) ובזה יובן מה שאמר ר' יוחנן ב"ז איני יודע באיזה דרך מוליכין אותי כו' ולכאורה פלאי היאך הי' מסופק שיוליכוהו לגיהנם אחר שכל ימיו עסק בתורה ועבודה שבלב באוי"ר כו' אך מפני שאוי"ר שלו הי' בבחי' התכללות במוחין דאימא ששם בלתי מורגשים כלל ולא הי' יודע ריב"ז כלל אם נחפעל מעולם באוי"ר כו' אחר שלא הרגישם מעולם ע"כ אמר איני יודע כו' וד"ל.

(3) וכן ריב"ז לא ידע באיזה דרך מוליכין אותו אע"פ שנשמתו הי' בתכלית הטוב אך לא ידעו בנה"ב שלהם אם נברר בתכלית להפריד הפסולת לגמרי כו' כי לא יגורך רע כו' כנ"ל וד"ל.

(ובהערות שם) ריב"ז לא ידע באיזו דרך [ברכות כח, ב].
אע"פ שנשמחו כו': ראה לקו"ח ויקרא נ, ד. סדור רפח. ב.
שעה"א עמ' 93. כה"ז קיא, א. אוה ח במדבר א'נט: (בשם
אדמוה"ז); חנ"ך חקע. מאה שערים כו, א; לך א. ולהעיר
מקצוה"ע לחניא עמ' מו-מז וסה"מ חקס"ח עמ' שסג.

הגם הרשעי' דק"נ: ד: דגם הרע שבקליפו' שבק"נ.

הערה 30: ראה עד"ז קיצורים והערות לחניא ע' מו-ז.¹

וראה בארוכה בזה לקו"ש חט"ז ע' 272.²

(1) ובכל זה יובן מה שאמר רבי יוחנן בן זכאי לחלמידיו
כשחלה ולא עוד אלא שיש לפני שני דרכים א' של גיהנם וא'
של ג"ע ולא אבכה כו' אשר לכאו' הוא פלא איך רבי יוחנן בן
זכאי שלא הניח דבר קטון ודבר גדול כו' ופשיטא שהי' סו"מ
ועש"ס בתכלית נסתפק שמא יוליכוהו לגיהנם ח"ו אך הענין מצד
הנ"ל שיש עונש מלמע' גם לא עבור מעשה בלבד רק מחמת חסרון
היראה והביטול שאז נק' מורד במלך וכנ"ל שאפי' במלאכים
ישים תהלה מפני שאין הביטול כדבעי, אך העוסק בתו' פטור
מזה בטעה שעוסק ואולי ר' יוחנן בן זכאי הי' לו איזה זמנים
שהוצרך לבטל מח"ת אף גם שמסחמא הי' באופן שהי' מותר לבטל
מ"מ אף שאין עליו אשמה מצד עון הביטול ח"ו אבל לא נפטר מן
הירא' והביטול שצ"ל בו אז מיד שאינו עוסק בתו' אף גם אם
הוא במוחר כו' ואולי לא יצא ח"ו כמו שצ"ל ולכן נחירא
ובכה ואמר איני יודע באיזה דרך מוליכין אותי. אך כ"ז הוא
לפני מותו ממש שהוא השעה הסמוכה לכניסה בב' דרכים או בדרך
זה כו' ח"ו אז בכה משא"כ כשהי' בחיים חיותו בכל יום ויום
הי' שמח בתכלית אף שבודאי קיים מא' רז"ל הי' בעיניך כו'
ונסתפק גם אז אולי יהי' לו עונש מ"מ גברה בו שמח' של מצוה
בהמשכ' אוא"ס ה"ה. ע"י קיום כל מצוה ומצוה על המרירות כו'
וכנ"ל באריכות אלא שעה אחת לפני מותו בכה וד"ל.

(2) איז איינער פון די ביאורים אין דעם:

יעדן אידן איז געגעבן געווארן א שליחות ותפקיד וואס
ער דארף ממלא זיין במשך חיים חיותו בעלמא דין: און כדי צו
קענען אויפפירן די שליחות האט מען אים געגעבן די נייטיקע
צאל טעג און באשטימטע כוחות, וועלכע זיינען נויטיק אויף
צו קענען אויספירן די שליחות כדבעי, ניט מער און ניט
וויניגער.

בשעת א איד נוצט ניט אויס א טאג, א שעה, אדער אפילו
א רגע אויף צו ממלא זיין די שליחות זיינע - איז דאס ניט
נאר א חסרון, וואס ער איז ניט נחעלה געווארן אויף וויפל
ער האט געקענט און געדארפט, נאר יעדער רגע ורגע וואס ער
טוט ניט אין זיין שליחות - אפילו ווען ער טוט אן ענין טוב
כו', ס'איז אבער ניט א זאך וואס איז שייך צו זיין שליחות
- פעלט בא אים די רגע במילוי שליחותו, אויך איז ער משנה,
מועל ח"ו בשליחותו של מלך מלכי המלכים הקב"ה.

ר' יוחנן בן זכאי איז יעדע רגע געווען אינגאנצן
פארנומען און אריינגעטאן אין זיין עבודה ושליחות - לימוד
התורה, קיום המצוות; ער איז געווען אריינגעטאן מיט אוא
המעטקות אין אויספירן זיין שליחות כדבעי בעלמא דין, אז ער

האט ניט געהאט קיין צייט אויף צו אפשטעלן זיך און זיך אריינטראכטן וואס טוט זיך מיט אים, וואס איז זיין מצב בכלל.

דער חסיד

ווארום, ווי אזוי זאל ער זיך אפשטעלן און טראכטן וועגן זיך, וועגן זיינע מדריגות - בשעת ער מוז אט דעם ומן אויסנוצן אויף מילוי שליחותו!

דוקא סמוך לפטירתו, ווען ער האט געהאלטן ביים פארענדיקן זיין שליחות בעלמא דין, האט ער מפסיק געווען כדי צו מאכן דעם חשבון צדק (ווארום אס לא עכשיו אימתי) - און דאט האט ביי אים ארויסגערופן די בכי'.

הערה 32: ראה גם ש"ך עה"ת פרשתנו עה"פ.¹ וראה אוה"ת

ואתחנן ע' עח.²

(1) ויעל משה, עלה לעלוי גדול, כמ"ש בזוהר על פסוק מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה, לאחר עילאה לאחר יקרא לאחר קדישא מנהירו עילאה מנהירו דמלכא קדישא, עלה תמימה ודאי הוא מעולה, ויעל ויעל, שאמרו ישראל ויעלה משה, כמו שאמר במדרש אל חקרי מערבות אלא מערבות, משל לאחד שלוח אח חבירו על ידי ערב, עיין שם. א"כ מערבות מואב, מערבותו של אב, אבי שבשמים. מצאתי כתוב ויעל משה מערבות מואב בגימ' מ"ט, שהשיג בחייו מ"ט שערים, ושער החמישים לא השיג בחייו וזהו ערבות שהיה רעב ומשתוקק ומתאוה לשער החמישים והשיגו לאחר מיחה, וזהו אל הר נבו הר נ' בו, שהוא שער החמישים, ומשם עלה למקום אאילו נשמתו שהוא מאין, שכן משה מ"ס שי"ן ה"א הנעלם מאי"ן. ראש הפסגה בגימ' לכתר עם האותיות.

(2) ואפ"ל ראש הפסגה זהו שער החמישים שבו נקבר משה כידוע מענין שלעליונים נדמה למטה ולתחתונים נדמה למעלה כו' וכמ"מ במא"א ה"א ט"ו הר נבו יסוד דאימא הר נ' בו שער החמישים בו עכ"ל, ובפנ"י פ' הברכה פי' ראש הפסגה ע"ד הר ההר וגם י"ל כי משה בחייו ונחננו מ"ה מבחי' שם מ"ה וזה עלה ראש הפסגה שבחי' זו נק' עליה כו'.

הערה 33: ס' הליקוטים להאריז"ל ואתחנן (ג, כו) -

הובא בטל"ה חלק תושב"כ פ' ואתחנן (שס"ט, א) בשם הרח"ו.¹

ש"ך עה"ת עה"פ (בשם מצאתי כהוב).² וראה בארוכה לקו"ת

במדבר יב, א ואילך (בשם המגיד).³

(1) וזהו הלשון אשר מצאתי כתוב בשם המקובל מהר"ר חיים

תלמיד מובהק של האריז"ל... וקודם שחטאו ישראל היה משה בתכלית השלימות והיה משיג שער החמישים של נ' שערי בינה הגדול מכלם וכשחטאו ישראל נעלם ממנו וזש"ה לך רד ר"ל רד ממנין לך: וזה שארז"ל נ' שערי בינה נקראו בעולם ונחננו למשה חסר א' פי' מעיקרא כלם נחננו לו ואח"כ חסרוהו אחד וזש"ה ותחסרו מעט מאלקים כי מעיקרא שלם היה אלא שאחר כך חסרוהו היות כמעט מאלקים שהוא אוח א'.

(2) מצאתי כתוב ויעל משה מערבות מואב בגימטריא מ"ט שהשיג בחייו מ"ט שערים ושער החמישים לא השיג בחייו וזהו ערבות שהיה רעב ומשתוקק ומתאוה לשער החמישים והשיג לאחר

מיחה וזהו אל הר נבו הר נ' בו. שהוא שער החמישים. ומשם
עלה למקום אצילות נשמתו שהוא מאין שכן משה מ"ס שי"ן היא
הנעלם מאי"ן ראש הפסגה ביגמ' לכתר עם האותיות.

(3) וביאר זה המגיד נ"ע. כי הנה מרע"ה השיג בחייו מ"ס
שע"ב אבל שער החמשים לא אחייהב למשה כמ"ס בגמ' ובחיקונים
וגדולים צדיקים במיתחם יותר מבחייהם יותר מבחייהם שאז
השיג שער החמשים וזהו ענין ולא ידע איש את קבורתו וכמ"ס
בזהר פ' יתרו מה ע"ק טמירא מכל טמירין כו' ע"ש אמנס פי'
לעליונים נדמה להם למטה כו' היינו כי שער החמשים דבינה
הוא הממוצע בין חכמה לבינה כי חכמה היא בחי' אין ובינה
נק' יש והממוצע ביניהם המחברם הוא שער החמשים ולכן
לעליונים היינו לגבי בחי' אין ממש נדמה למטה כי השער
החמשים כיון שהוא הממוצע בין אין ליש א"כ הוא למטה מבחי'
אין ולגבי תחוונים בחי' יש והשגה נדמה שהוא למעלה דהיינו
שהוא בחי' אין ממש.

הערה 34: ראה ס' הערכים חב"ד ו"ב ע' אהרן סעיף ד,

וש"נ.¹

(1) שושבינא דמטרוניתא:

אהרן נקרא "שושבינא דמטרוניתא". והביאור בזה:

"מטרוניתא" (מלכה) היא ספירת המלכות, וגם נשמות
ישראל. ועבודתו של אהרן היא - להעלות את בחי' המלכות
ונש"י שיוכלו באוא"ס ב"ה. ולכן נקרא "שושבינא דמטרוניתא"
- כי הוא דוגמת שושבין הכלה שמוליכה להחתן.

[וזהו מה שעבודתו של אהרן היא "בהעלותך את הנרות",
שעבודה זו נכללים שני ענינים הנ"ל - מה שמעלה את המלכות
ומה שמעלה את הנשמות ישראל]

- כי "מנורה" היא המלכות מקור נשמות ישראל.
ובפרטיות: "מנורה" היא המלכות, ו"נרות המנורה" הם -
הנשמות הכלולים בה.

וזהו ההפרש שבין משה לאהרן [שע"י שניהם יחד נעשה
היחוד של הקב"ה וכנס"י (טפירת המלכות למעלה ונש"י למטה)]
שמה הוא "שושבינא דמלכא", הממשיך אוא"ס בכנס"י למעלה
למטה - דוגמת שושבין החתן שמוליכו הכלה, ואהרן הוא
"שושבינא דמטרוניתא". המעלה את כנס"י למטה למעלה.

לזכות

הילדה לאה רבקה תחי'
לאורך ימים ושנים טובות
נולדה ביום ב' כ"ה אלול
ה'תהי' שנת ביאת משיח
שמונים שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א
ולזכות
אחותה ביולא מינדל תחי'

נדפס ע"י הוריהם
הרה"ת חיים וזוג' פריידא שיחיו
שפיגעלמאן